

Till sjömansskatt beskattningsbar inkomst

I definitionsparagrafen i sjömansskatteförordningen anges beskattningsbar inkomst som kontant inkomst ombord, i förekommande fall minskad med avgifter, som sjömannen på grund av sin tjänst ombord har att erlagga för egen eller efterlevandes pensionering, och med belopp som fastställts genom beslut om jämkning. Det är den på så sätt bestämda beskattningsbara inkomsten som utgör underlaget för sjömansskatten. Detta betyder inte att sjömansskatt utgöres blott för den kontanta inkomsten ombord utan endast att den *beräknas* på denna inkomst i dess till beskattningsbar inkomst omräknade form. Man valde detta som den enklaste metoden att fastställa sjömansskatten.

Av det sagda följer att till sjömansskatt beskattningsbar inkomst inte är allenast ett årsbegrepp, såsom beskattningsbar inkomst eljest är, utan också och framförallt ett belopp för månad (eller annan mindre tidsrymd). Summan av skatteavdragsunderlagen blir emellertid givetvis beskattningsbar inkomst för år och i den meningen möter oss på andra håll i skattelagstiftningen ”till sjömansskatt beskattningsbar inkomst”.

Så är fallet i 29 § TK, där det föreskrives att i fråga om skattskyldig, som året före taxeringsåret erlagt sjömansskatt, taxeringsnämnden i hemortskommunen skall, oavsett om taxering åsatts den skatt-

skyldige eller icke, för anteckning i inkomstlängden (IL) ha angivit det antal månader, för vilka sjömansskatt erlagts, samt hans enligt förordningen om sjömansskatt beskattningsbara inkomst. När sjömansskattesystemet infördes fick 29 § TK i sist angivna hänseende den lydelsen att anteckning skulle ske om ”den kontanta inkomsten ombord”, men 1963 (SFS nr 325) ändrades lokutionen till den nuvarande. Jag vet inte anledningen till att den ursprungliga lydelsen var den nyss angivna och varför den just år 1963 ändrades till den nu gällande. Att den sistnämnda är att föredra får väl anses uppenbart.

Det är av flera skäl nödvändigt att vid taxeringen känna till den till sjömansskatt beskattningsbara inkomsten liksom antalet sjömånader. Den beskattningsbara inkomsten kan ha betydelse när det gäller att fastställa vilken av föräldrarna som haft den största inkomsten för att i förekommande fall låta rätt förälder få åtnjuta det högre ortsavdrag som tillerkännes ensamstående med underårigt barn. Vidare måste kändedom om denna inkomst föreligga om fråga uppkommer om reducering av den beskattningsbara förmögenheten (9 § tredje stycket FSF och tillhörande anvisningar). Varken det ena eller det andra utgör emellertid någon direkt anledning att ha den till sjömansskatt beskattningsbara inkomsten anteck-

nad i IL. Sjömanaderna är av betydelse för ortsavdragets bestämmande, men också detta kan ske utan anteckning i *längden*. Då sådan anteckning både i fråga om till sjömansskatt beskattningsbar inkomst och beträffande sjömanader föreskrivits, kan en förklaring härtill vara att det ansetts påkallat att verifikationer till gjorda bedömanden eller vidtagna åtgärder redovisas (för kontroll av riktigheten härav). Det finns emellertid ett annat och alldeles avgörande skäl: nödvändigheten av att i vissa situationer kunna lämna uppgift om inte blott vid taxeringen fastställd taxerad inkomst och beskattningsbar inkomst utan också om till sjömansskatt beskattningsbar inkomst, om sådan föreligger, och då också om sjömanader i och för omräkning av sistnämnda inkomst i enlighet med vad strax skall anges.

Vad jag åsyftar är KK 16/5 1958 angående villkor för erhållande av vissa statsbidrag m. m. (SFS nr 305), som tillkom i samband med sjömansskattelagstiftningen. Här fastställes att när såsom villkor för erhållande av bidrag, lån eller annan förmån, som utgår av allmänna medel, stadgats att till statlig inkomstskatt taxerad eller beskattningsbar inkomst ej må överstiga visst belopp eller att dylik förmån utgår i förhållande till storleken av sådan inkomst, så skall i förekommande fall iakttagas att i stället för taxerad inkomst skall gälla summan av den taxerade inkomsten och det belopp, på vilket sjömansskatt under motsvarande beskattningsår beräknats, och i stället för beskattningsbar inkomst summan av den beskattningsbara inkomsten och nyssnämnda belopp, minskat med för den skattskyldige eller, om han varit gift, för makarna gällande ortsavdrag i den mån så-

dant avdrag icke utnyttjats vid taxeringen. Av ett taxeringsbevis eller utdrag ur IL eller DebL måste alltså angivna förhållanden framgå och därför måste de finnas noterade i dessa längder. Man fäst sig vid att i den citerade kungörelsen termen "det belopp på vilket sjömansskatt beräknats" användes och icke begreppet "den till sjömansskatt beskattningsbara inkomsten". Skilda författare?

Den till sjömansskatt beskattningsbara inkomsten erhåller taxeraren kännedom om genom redarens kontrolluppgift. Den beskattningsbara inkomsten framgår emellertid inte direkt av kontrolluppgiften utan måste framräknas genom att från "kontant inkomst ombord; bruttobelopp" draga "avdrag för inkomsttagarens eller hans efterlevandes pensionering". Taxeraren har i och för sig inget intresse av dessa poster utan blott av nettoresultatet = den beskattningsbara inkomsten och man ställer sig frågan varför då inte denna direkt anges. Detta vore väl också principiellt rättigare, eftersom den beskattningsbara inkomsten fastställts vid sjömanskatteavdragets verkställande och alltså inte är något som kan och skall fastställas vid taxeringen. I detta sammanhang är att observera föreskriften i 15 § sjömansskattekungörelsen att avskrift av beslut om jämkning skall översändas till vederbörande länsstyrelse för att tillställas taxeringsnämnden i sjömannens hemortskommun. Om den beskattningsbara inkomsten redovisas i kontrolluppgiften skall givetvis också ev. jämkning beaktas. Behov av särskild uppgift om jämkningsbeslut skulle då föreligga endast om beslutet kommer så sent att det inte kan iakttagas i kontrolluppgiften (men meddelas under taxeringsperioden).

Så må också något beröras samtaxe-

Litteratur

Brott mot skatteförfattningarna

Att kunna förvärva en värdefull lagkommentar till rimligt pris hör inte till vanligheten idag, i allt fall inte på straffrättens område. Ett glädjande undantag utgör f d rådmannen Atle Erikssons allmänt erkända redogörelse för påföljder av brott mot skatteförfattningarna, vilken nu utkommit i sin fjärde omarbetade och utökade upplaga. (Skattenytts skriftserie 2, TOR; 9 kronor). Skriften är ett bevis för att allt väsentligt i en vik-

ringsblanketten (Rsn 341) i vad den gäller sjömansinkomst. I densamma skall enligt rubriktexten till anteckningsutrymmet antecknas bl. a. ”erlagd sjömansskatt”. Detta kan man ju inte mena. Taxerare äger ingen kännedom om erlagd sjömansskatt och någon uppgift härom är det ingen som önskar. Vad man vill veta är vilken till sjömansskatt beskattningsbar inkomst som ev. föreligger samt antalet sjömånader. Är inte revidering av blanketttexten på sin plats?

Slutligen må framhållas att när det gäller fastställande av den pensionsgrundande inkomsten *då* är det inte bara den till sjömansskatt beskattningsbara inkomsten som skall beaktas utan all inkomst ombord. Till den kontanta inkomsten enligt kontrolluppgiften skall alltså då läggas också värdet av kost och bostad ombord (enligt givna grunder). Det gäller att hålla tungan i den rätta munnen, som vår historielärare sa.

Nils Gottliebsson

tig samhällsangelägenhet kan sägas på ett begränsat antal sidor; inte heller detta hör till vanligheten.

Jag har haft förtroendet att åtminstone två gånger tidigare anmäla detta arbete, och det är en glädje att kunna konstatera, att denna lagkommentar stiger i bruksvärde för varje ny upplaga. Särskilt värdefullt är det idag, då utgivningen av N. J. A. I drabbats av en beklaglig eftersläpning, att rättsfallsreferaten förts fram så långt som här är fallet. Det försästa rättsfall, som jag anträffat, är HD:s dom B 8/1966!

Jag har inte funnit någon anledning att opponera mot författarens redogörelser och slutledningar. De präglas genomgående av erfarenhet och skicklighet. Otvivelaktigt är det riktigt som författaren säger, att brottsbalkens påföljdssystem — med av författaren angivna undantag — har tillämpning även ifråga om brott mot skattestrafflagen, men man kan nog med fog säga, att andra påföljder än normerade böter eller fängelse, det sistnämnda eventuellt kombinerat med straffskatt, troligen inte kommer att användas av domstolarna. I anslutning till författarens redogörelse för straffmätningen i mål om falsk eller vårdslös deklaration finns det emellertid anledning understryka, att nuvarande förhållanden ofta leder till otillfredsställande resultat. Fängelse tillämpas ju utomordentligt sällan, och främst av allmänpreventiva skäl utmäts inte sällan böter till belopp, som det redan från början står klart, att vederbörande inte kan betala. Eftersläpningen ifråga om utredningarna finns kvar, ofta väcks f n åtal för de 1961 och 1962 avlämnade deklarationerna, och inte sällan har deklarerantens villkor radikalt